

CORNELIU COPOSU

ARMISTIȚIUL DIN 1944
ȘI IMPLICAȚIILE LUI

FUNDAȚIA ACADEMIA CIVICĂ

CORNELIU COPOSU

**Armistițiul din 1944
și implicațiile lui**

Contribuții de

Ivor Porter, Ioan Hudiță, Augustin Vișa, Reuben H. Markham

Editare, note și comentarii de
Paul Lăzărescu

FUNDAȚIA ACADEMIA CIVICĂ
2016

Cuvânt înainte

Volumul de față reeditează broșura lui Corneliu Coposu, *Armistițiul din 1944 și implicațiile lui*, apărută pentru prima dată în 1988 la Editura „DREPTATEA“ (P.O., Box 54-Times Square Stn. Manhattan, New York 10108) din S.U.A. (Statele Unite) cu prefața lui Dean Milhovan-Mitu. După revoluția din decembrie '89, textul lui Corneliu Coposu a fost tipărit de Editura „Gândirea Românească“ în 1990 în tipografia „Câmpulung Moldovenesc“ într-un tiraj de 10.000 de exemplare, așa cum reiese din caseta tehnică. În realitate, datorită condițiilor tulburi din societatea românească a epocii, precum și a campaniei electorale deosebit de agresive premergătoare alegerilor parlamentare din mai 1990 – când Corneliu Coposu era violent contestat și demonizat pentru că „nu mâncase salam cu soia“ – autorului broșurii aflate sub tipar i s-au făcut tot felul de dificultăți în tipărirea și difuzarea ei. Propaganda neocomunistă, sub emblema F.S.N., obstrucționa orice inițiativă a lui Corneliu Coposu. Reprimarea mișcării civice (Piața Universității), a partidelor istorice din februarie – iunie 1990, precum și sinistra mineriadă au împiedicat apariția la timp a cărții. Ea a apărut abia la sfârșitul lui ianuarie 1991 fără să aibă însă un ecou notabil. În luna septembrie 1991 a fost imprimată într-o succesiune de cinci numere în ziarul „Dreptatea“ între 20-26 septembrie 1991. Acesta ar fi, pe scurt, istoricul textului despre armistițiul din 1944. Cartea prezenta inițiativele, demersurile politice ale lui Iuliu Maniu în perioada 1941-1944 în vederea ieșirii României din războiul hitlerist, o carte în care adevărul despre evenimentele de

la 23 August 1944, despre rolul Regelui Mihai în desfășurarea acțiunilor de doborâre a dictaturii antonesciene, despre revenirea la statul de drept și integrarea armatei române în rândul Aliaților, este expus cu corectitudinea omului care a participat direct la derularea evenimentelor în calitatea sa de secretar politic al lui Iuliu Maniu.

În volumul de față, la textul de bază am adăugat alte două fragmente din publicațiile lui Corneliu Coposu care privesc aceeași temă a Armistițiului (pagini din „*Jurnal*” și din „*Confesiuni*”).

În partea a doua am inclus pagini din mărturisirile contemporanilor și participanților la evenimentele din 1944 (Augustin Vișa, Ivor Porter, Ioan Hudiță; Reuben Markham).

Ideea acestui volum își are originile în lectura masivei și stufoasei lucrări a istoricului Constantin Corneanu, *Sub povara marilor decizii. România și geopolitica marilor puteri (1941-1945)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura „Cetatea de Scaun”, Târgoviște, 2013. Lectura ei m-a șocat prin modul în care evenimentele de la 23 August 1944 sunt interpretate și conduse spre o concluzie eronată, dacă nu de rea credință. Observațiile pe marginea ei constituie partea a treia a volumului nostru.

Cartea de față n-ar fi putut ajunge la capăt fără sprijinul Fundației Academia Civică și al editorului ei, domnul Romulus Rusan, căruia îi rămân moralmente îndatorat. De-a lungul întregului proces editorial am primit ajutor și sugestii din partea doamnelor Rodica Voinescu, Carmen Arbănaș și a domnului Liviu Petrescu, toți foști colegi în redacțiile ziarelor „Dreptatea” și „Cotidianul”. Le mulțumesc din tot sufletul și pe această cale.

Paul Lăzărescu

Prefață

În calitate de secretar politic al lui Iuliu Maniu (1936-1947) am fost martor al desfășurării evenimentelor preliminare armistițiului din 1944 și al pregătirii loviturii de stat de la 23 august 1944.

L-am însoțit pe președintele Partidului Național-Țărănesc la întrevederile, întâlnirile și discuțiile purtate cu Regele Mihai, cu diplomați occidentali din București, cu conducătorii partidelor politice anti-hitleriste și anti-dictatoriale, cu generalii români și fruntașii civili angajați în conspirație, cu grupul de diplomați români anti-fasciști de la Ministerul de Externe, cu conducătorii misiunilor aliate, parașutați în țară, cu radiotelegrafiștii britanici.

Am păstrat ascuns aparatul de emisie încredințat lui Maniu în 1941. Am scris, după dictare, textele memoriilor și scrisorilor întocmite de Iuliu Maniu. Am cifrat și descifrat telegramele trimise la și primite de la Liverpool, Cairo și Stockholm, prin care s-a negociat ieșirea României din război.

Am fost prezent la întâlnirile lui Iuliu Maniu cu Dinu Brătianu, Titel Petrescu, delegații partidului comunist și fruntașii politici filo-aliți. Am ținut permanent legătura cu Grigore Niculescu-Buzești, care a coordonat întreaga acțiune. Am găzduit întrevederile secrete dintre Iuliu Maniu și Lucrețiu Pătrășcanu (1943-1944).

În această calitate mă consider obligat și îndreptățit să aduc o modestă contribuție la elucidarea evenimentului atât de controversat, tocmai datorită faptului că asupra lui se pronunță foarte mulți dintre cei care n-au luat cunoștință de documente originale privind evenimentul.

Corneliu Coposu